

Kim są Polacy w nowej Ustawie o mniejszościach? Założenia przyjętego przez Sejm Litwy prawa

kurierwilenski.lt/2024/11/07/kim-sa-polacy-w-nowej-ustawie-o-mniejszosciach-zalozenia-przyjeto-przez-sejm-litwy-prawa/

November 7, 2024

Czytaj również...

Nowy rząd zatwierdzony, ale nie w całości. W programie Gabinetu Ministrów rozwijanie partnerstwa z Polską

Pracowity czas dla świętych mikołajów: „Usługi zdrożały, ale zamówień jest ogrom”

Czas ciszy i przygotowania do świąt

Kim są Polacy na Litwie w świetle nowej Ustawy o mniejszościach narodowych?

Nowa ustawa wprowadza definicję mniejszości narodowej. Według prawnej definicji — która utrwali się w przypadku podpisu prezydenta — mniejszość narodowa to grupa osób złożona z obywateli Litwy, która ma długie, silne i trwałe więzi z Republiką Litewską.

Wskazuje się też, że liczebność mniejszości narodowej jest mniejsza niż mieszkańców Republiki Litewskiej narodowości litewskiej.

Definicja ta odróżnia Polaków na Litwie od przyjezdnych mieszkańców z Białorusi, Ukrainy czy Azji, gdyż Polacy na Litwie są obywatelami Republiki Litewskiej i mają trwałe więzi z Litwą. W ustawie jest też zapis, który może dotyczyć obywateli rosyjskiej narodowości, którzy są na drugim miejscu w kraju pod względem liczebności — tuż za Polakami.

Czytaj o kulisach przyjęcia ustawy: [Sejm Litwy przyjął kontrowersyjną Ustawę o mniejszościach. Część „polskich posłów” nie głosowała](#)

„Zasady ochrony praw i wolności”

W ustawie wskazuje się cztery zasady ochrony praw i wolności przedstawicieli mniejszości narodowych. Są to następujące zasady:

1. **zasada niepodzielność praw** — prawa kulturalne, obywatelskie, polityczne, społeczne i ekonomiczne przyznane osobom należącym do mniejszości narodowych będą jednakowo respektowane, istotne i ściśle ze sobą powiązane;
2. **zasada promowania różnorodności kulturowej** — poszanowanie tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych powinno być zapewnione poprzez promowanie współpracy międzykulturowej i umożliwienie każdej osobie należącej do mniejszości narodowej zachowania i rozwijania swojej tożsamości narodowej;
3. **zasada debaty oraz współpracy** — przy przyjmowaniu lub zmianie ustawodawstwa lub podejmowaniu decyzji związanych z prawami mniejszości narodowych, konsultacje z organizacjami zrzeszającymi mniejszości narodowe, organizacjami pozarządowymi lub innymi organizacjami działającymi w zakresie realizacji praw mniejszości narodowych, ocena regulacji prawnych i zgodności z traktatami międzynarodowymi;
4. **zasada równych możliwości** — osoby należące do mniejszości narodowych, bez względu na płeć, rasę, narodowość, obywatelstwo, język, pochodzenie, status

„Mniejszość nie może być dyskryminowana ze względu na swój wybór”

Ustawa wprowadza także inne prawa. Na przykład prawo swobodnego wyboru tożsamości narodowej, gwarantując, że osoby deklarujące przynależność do mniejszości narodowych nie będą dyskryminowane.

Przewiduje także ochronę kultury, języka i tradycji tych społeczności, a państwo będzie wspierać finansowo projekty związane z zachowaniem ich dziedzictwa.

Nowe prawo zakłada, że „każda osoba należąca do mniejszości narodowej ma prawo swobodnego wyboru, czy chce być traktowana jako członek mniejszości narodowej i nie może być dyskryminowana ze względu na taki wybór lub ze względu na korzystanie z

praw związanych z takim wyborem”.

„Nikt nie może być zmuszany”

Ustawa zakłada też, że nikt nie może być zmuszany do udowadniania swojej przynależności do mniejszości narodowej, nie może być też zmuszany do zrzeczenia się swojej narodowości.

Dodatkowo wspomina się o „historycznych mniejszościach narodowych”. Prawo ma na myśli przez to wszystkie mniejszości, które nie mają swojej historycznej ojczyzny, z którą mogą obecnie się identyfikować. Pod tę kategorię trafiają Romowie, których przedstawiciele byli obecni na sali podczas głosowania. W dalszej części ustawa zapewnia prawo do zachowania kultury, tradycji i języka historycznych mniejszości narodowych oraz gwarantuje opiekę ze strony instytucji państwowych i samorządowych w ramach prawa o budżecie.

Media mniejszości narodowych na Litwie

Przyjęty projekt Ustawy o mniejszościach narodowych zakłada, że przedstawiciele tych mniejszości mają prawo do tworzenia i korzystania ze środków masowego przekazu w języku mniejszości. Co jednak ważne dla Polaków na Litwie, jest też zapis zakładający, że państwo wspiera projekty kulturalne i edukacyjne oraz działalność producentów i/lub rozpowszechniających informacje publiczne w języku mniejszości narodowych.

Na początku roku 2024 większość środków z Funduszu Wspierania Mediów otrzymały media rosyjskojęzyczne.

Czytaj więcej: [Władze Litwy stawiają na rusyfikację](#)

Rada Mniejszości Narodowych ma reprezentować interesy przed instytucjami

Ustawa przewiduje powołanie Rady Mniejszości Narodowych przy odpowiednim organie Rządu RL zajmującym się mniejszościami narodowymi. Obecnie jest to Departament Mniejszości Narodowych. Obecnie przy departamencie funkcjonuje Rada Wspólnot Narodowych. Jak wcześniej w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” informował nowy dyrektor departamentu, działa ona na mocy rozporządzenia. Teraz będzie gwarantowana przez ustawę.

WIĘCEJ NIŻEJ | Reklama na podst. ust. użytkownika.; Dzięki reklamie czytasz nas za darmo

Przeczytaj specjalny wywiad z Dainiusem Babilasem: [Nowy dyrektor Departamentu Mniejszości Litwy: „Nasze działanie jest odzwierciedleniem polityki państwa”](#)

Rada Mniejszości Narodowych na Litwie to kolegialny organ doradczy, który reprezentuje interesy mniejszości narodowych przed instytucjami państwowymi i samorządowymi.

Jej zadaniem jest m.in. doradzanie organom rządowym w kwestiach dotyczących zachowania tożsamości kulturowej i rozwoju mniejszości narodowych, a także uczestniczenie w pracach komisji i grup roboczych zajmujących się realizacją praw tych społeczności.

Rada analizuje projekty ustaw, monitoruje wdrażanie zobowiązań międzynarodowych i składa propozycje dotyczące programów wsparcia dla organizacji działających na rzecz mniejszości.

Skład Rady jest zatwierdzany przez upoważniony organ, który zapewnia zrównoważoną reprezentację mniejszości narodowych. Liczba członków rady ma być proporcjonalna do liczebności mniejszości narodowych. Według tego założenia oznacza to, że Polacy będą mieli najwięcej przedstawicieli, ponieważ są największą mniejszością narodową na Litwie.

WIĘCEJ NIŻEJ | Reklama na podst. ust. użytkownika.; Dzięki reklamie czytasz nas za darmo

Rosjanie na Litwie to też mniejszość — ale jest bezpiecznik

Rosjanie posiadający obywatelstwo litewskie również trafiają w kategorię mniejszości narodowych. Jednak ustawa zostawia pewien bezpiecznik. Przegłosowany projekt zakłada, że państwo będzie współpracować z innymi państwami w sprawie mniejszości, prócz tych, które są uznane za terrorystyczne lub wspierające terroryzm. Według wcześniejszych uchwał UE z roku 2023, za takie państwo uznawana jest m.in. Federacja Rosyjska.

Czytaj więcej: [Sejm Litwy wzywa, aby ogłosić Rosję państwem terrorystycznym](#)

Ustawa przyjęta — co dalej

Choć prawo zostało przyjęte większością głosów — w poprzednim głosowaniu nie przeszła przez brak kworum — to teraz o jej dalszym losie zdecyduje prezydent RL, Gitanas Nausėda. Jeśli podpisze ustawę, wejdzie ona w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku.

Reklama na podst. ust. użytkownika.; Dzięki reklamie czytasz nas za darmo